

8.1 Økonomiske ytelser for personer med kronisk sykdom

Nina Grytten Torkildsen, Inghild Follestad og Liv Doksrød

En kort oppsummering av de meste relevante støtteordningene fra NAV (Hovedregler) følger nedenunder.

Kontakt NAV hvis ditt tilfelle ikke faller inn under hovedregler.

- **Sykepenger:** Ved sykefravær har du rett til sykepenger i inntil ett år fra du ble sykmeldt, forutsatt at du har tjent minimum 1/2G. Sykepengene tilsvarer 100 prosent av sykepengegrunnlaget, men maks 6G. Folketrygdens grunnbeløp (G) er 1. mai 2019 kr 99.858
 - Frilansere får sykepenger tilsvarende 100 prosent av sykepengegrunnlaget fra dag 17.
 - Selvstendig næringsdrivende får 65 prosent av sykepengegrunnlaget fra dag 17., med mindre man har tegnet egen forsikring.
- **Egen- og sykemelding:** Ved sykdom kan du benytte egenmelding i inntil tre dager, og i inntil fire egenmeldingsperioder i året. Ansatte i IA-virksomheter har anledning til å benytte egenmelding i inntil åtte dager av gangen, og inntil 24 dager i løpet av en 12-måneders periode. Det er ikke begrensning på antall ganger retten kan benyttes.
 - **Gradert sykemelding** innebærer at du er sykemeldt en viss prosentandel, mens du arbeider resterende del av stillingen.
 - **Sykemelding til behandling** (Lov om folketrygd § 8.4.3. ledd) innebærer sykemelding bare behandlingsdagene. Maks 1 dag i uken.
 - Du selv eller arbeidsgiver kan søke om **fritak fra arbeidsgiverperioden** (sykepenger fra NAV fra dag 1).
- **Arbeidsavklaringspenger (AAP)** er aktuelt for deg som blir sykemeldt/ arbeidsufør ut over sykepengeperioden på 52 uker i løpet av siste 3 år, og som er minimum 50% arbeidsufør. Fulle AAP utgjør 66 prosent av inntektsgrunnlaget ditt. Grunnlaget fastsettes blant annet på bakgrunn av tidligere inntekt, og om du har barn. Arbeidsklaringspenger kan også være aktuelt for deg som er student, og andre som er uten arbeidsinntekt. Du kan vanligvis motta arbeidsavklaringspenger inntil 3 år. Det blir bare unntaksvis gitt støtte til utdanning til søkere under 26 år. Som forsørger av barn under 18 år får du også et barnetillegg fem dager i uken. Gjennomfører du arbeidsrettede tiltak eller utredning, kan du også søke om å få dekket utgifter som for eksempel reiseutgifter til og fra arbeids – eller utdanningssted. Tiltak kan være:
 - Opplæring eller utdanning

- Arbeidstrening eller utplassering på arbeidsplass

Du kan få nærmere informasjon om **AAP** hos NAV, fastlege eller sosionom ved sykehuset.

- **Uføretrygd** er et tiltak for deg som har fått inntektsevne redusert med minst 50 prosent og som ikke kan forvente at inntektsevnene bedres med behandling, rehabilitering eller arbeidsrettede tiltak. Mottar du arbeidsavklaringspenger på søknadstidspunktet er det tilstrekkelig at inntektsevnen din er varig nedsatt med minst 40 prosent. Etter de nye regler for uføretrygd fra 01.01.15, beregnes uføretrygd nå som arbeidsavklaringspenger. Den som forsørger ektefelle/partner/samboer eller barn under 18 år, kan ha rett til forsørgingstillegg. Det vil etter de nye reglene være lettere å kombinere trygd og arbeid.
- **Grunnstønad** skal dekke ekstrautgifter som følge av en lidelse. Ekstrautgiftene må overstige grunnstønadssats 1 (kr. 686 pr. mnd. pr. 1. mai 2019). Det kan gis støtte til ekstrautgifter ved følgende:
 - Drift av tekniske hjelpemidler
 - Transport og drift av bil
 - Førerhund
 - Bruk av teksttelefon og i særlige tilfeller vanlig telefon
 - Proteser, støttebandasjer og lignende
 - Kosthold ved diett. Man må dokumentere vitenskapelig nødvendigheten av spesialdiett ved den aktuelle diagnosen
 - Slitasje på klær og sengetøy
- **Hjelpestønad** er aktuelt for deg som har et stort behov for pleie og tilsyn på grunn av sykdommen. Det er en forutsetning at du har et privat pleieforhold eller at hjelpestønaden kan sette deg i stand til å opprette et slikt privat pleieforhold. Hjelpestønad er aktuelt for deg dersom for eksempel ektefelle, foreldre, barn, andre slektninger, venner eller naboer hjelper deg med personlig stell, i spisesituasjoner og lignende. Sats for hjelpestønad er kr. 1 229 i måneden (pr. 1. mai 2019).

Egenandeler, frikort og egenandelstak:

Egenandeler for helsehjelp er begrenset i **frikort for egenandelstak 1** som omfatter godkjente egenandeler ved:

- behandling hos lege
- psykolog, i poliklinikk, røntgeninstitutt, pasientreiser og medisiner og utstyr på blå resept.

Du får frikortet automatisk innen tre uker når du har betalt over 2 369 kroner i egenandeler. Kontakt Frikorttelefonen 815 70 050 ved behov for ytterligere informasjon om egenandeler.

Dersom du har hatt reiseutgifter og skal søke om dekning av disse, kan du finne mer informasjon om dette på www.pasientreiser.no eller ved å ringe Pasientreiser 05515.

Frikort for egenandelstak 2: omfatter godkjente egenandeler for følgende behandling og helsetjenester:

- undersøkelse og behandling hos fysioterapeut
- enkelte former for tannsykdommer
- opphold ved «rehabiliteringsinstitusjoner som har avtale med regionalt helseforetak (RHF)»
- behandlingsreiser til utlandet i regi av Oslo universitetssykehus - Rikshospitalet HF. MS er ikke på listen over godkjente diagnosegrupper.

Egenandelstak 2: 2085 kr. pr. kalenderår.

Støtte til transport fra NAV:

- **Reisetilskudd**

Dersom du midlertidig ikke kan reise på vanlig måte til og fra arbeidsstedet på grunn av sykdom eller skade, kan du få rett til reisetilskudd.

Ta kontakt med ditt lokale NAV kontor for ytterligere informasjon om støtte til transport.

- **Arbeids- og utdanningsreiser**

Om du har varige forflytningsvansker og ikke kan reise til og fra arbeids- eller utdanningssted med offentlige kommunikasjonsmidler, kan du søke om stønad til arbeids- og utdanningsreiser. Ordningen innebærer at du kan få transport med drosje til og fra arbeid eller skole. Ta kontakt med ditt lokale NAV-kontor eller NAV Oppland Lillehammer for mer informasjon.

- **Grunnstønad til transport**

Se tidligere avsnitt om grunnstønad.

- **Bilstønad** kan være aktuelt for deg som har en varig funksjonsnedsettelse som gjør at du ikke kan bruke offentlige transportmidler, eller hvis bruk av offentlig transport fører til urimelige belastninger for deg. Du kan få et tilskudd eller et rente- og avdragsfritt lån til kjøp av bil, avhengig av funksjonsnedsettelsen din. Dersom alminnelig inntekt før særfradrag overstiger 6 G, gis det ikke tilskudd til gruppe 1 bil, og egenandelen ved kjøp av gruppe 2 bil (kassebil) blir på 150 000 kroner. Du må være i arbeid, evt. i gang med studier, for å få tilskudd til gruppe 1- bil.
- **Spesialutstyr og tilpasning av bilen** som er nødvendig på grunn av funksjonsnedsettelsen, gis som tilskudd uten økonomisk behovsprøving. Det er ingen øvre grense for hvor mye det koster. Automatgir og servostyring er ikke spesialutstyr, og regnes som standardutstyr i bil.
- **Kjøreopplæring** gis som tilskudd til deg hvis du kvalifiserer til bilstønad. Tilskuddet er økonomisk behovsprøvd og beregnes på samme måte som til bil.

Fylkeskommunal/ kommunal støtte til transport:

- **Tilrettelagt transport (TT)** innebærer et verdikort som nyttes ved bruk av drosje. Egenandelen er 15% av taksameterprisen. Resten betales ved bruk av kortet. Tilbudet er tiltenkt personer som ikke kan benytte seg av ordinært kollektivtilbud.
- **Parkeringsbevis** for forflytningshemmede gir rett til å parkere på handikaplass. Med et slikt bevis kan du parkere kostnadsfritt på kommunale parkeringsplasser (ikke privatregulerte!). Søkere som ikke kjører bil selv får bare unntaksvis innvilget parkeringsbevis.

Tilskudd til bolig (Husbanken):

- **Tilskudd (lån)** ved endring, utbygging og nyetablering.
- **Utrednings- og prosjekteringstilskudd** ytes i forbindelse med nødvendig tilpasning. Du kan få dekket kostnader til fagkyndig utredning/ arkitekt hjelp. Dette gjelder enten du skal bygge nytt, kjøpe bolig eller bygge om boligen du bor i.
- **Bostøtte** er et tiltak for å sikre boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet. Bostøtte er en rettighetsbasert ytelse beregnet på husstander med lav inntekt og høye boliggifter. Skjema finner du på Husbankens hjemmeside (www.husbanken.no) eller du kan kontakte kommunen for å få skjema.